

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**VI RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

MART, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

ANJUMANLAR PLATFORMASI

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, mart

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 6-son (mart, 2026-yil).- 33 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 26-mart

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

IQTISODIYOT FANLARI

Do'simov Shohruh

MINTAQA IQTISODIY RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 4-7

Obidova Intizor

SANOAT KORXONALARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL INDEKSLARDAN FOYDALANISH.....8-15

FILOLOGIYA FANLARI

Uzoqboyeva Ra'no

ARABIZMLARNING INGLIZ TILIDA MORFOLOGIK O'ZLASHUV XUSUSIYATLARI 16-17

Самиева Иродахон

КРАТКИЙ ОБЗОР ЛИТЕРАТУР ПО СОЦИОЛИНГВИСТИКЕ..... 18-21

PEDAGOGIKA FANLARI

Kamolov Baxtiyor

TALABALAR EKOLOGIK EKSKURSIYALAR ORQALI AMALIY BILIMLARNI MUSTAHKAMLASH METODIKASI 22-27

Tojiboyeva Shohistaxon

BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING TANQIDIY FIKR YURITISH KO'NIKMALARINI BAHOLASH USULLARI 28-32

FILOLOGIYA FANLARI

ARABIZMLARNING INGLIZ TILIDA MORFOLOGIK O'ZLASHUV XUSUSIYATLARI

Uzoqboyeva Ra'no Anvarjon qizi

Andijon davlat universiteti tayanch doktoranti

Email: ranoanvarovna98@gmail.com

Annotatsiya. Ilmiy maqolada ingliz tiliga arab tilidan o'zlashgan leksik birliklarning morfologik xususiyatlari, ularning til tizimiga kirib borish bosqichlari hamda integratsiyalashuv jarayoni tahlil qilinadi. Shuningdek, arabizmlarning ingliz tilidagi fonetik va morfologik moslashuvi, xususan "al-" artiklining roli ilmiy asosda yoritiladi.

Kalit so'zlar. arabizmlar, o'zlashma so'zlar, morfologiya, ingliz tili, arab tili, "al-" artikli, leksik integratsiya.

MORPHOLOGICAL ASSIMILATION FEATURES OF ARABISMS IN ENGLISH

Uzoqboyeva Rano Anvarjon qizi

Researcher, PhD student, Andijan State University

Annotation. The scientific article analyzes the morphological characteristics of lexical units borrowed from Arabic into English, the stages of their entry into the language system, and the process of integration. Also, the phonetic and morphological adaptation of Arabisms in English, in particular, the role of the article "al-", is scientifically covered.

Keywords: arabisms, borrowed words, morphology, English, Arabic, article "al-", lexical integration

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i6/n03>

Kirish

Til taraqqiyoti jarayonida turli tillar o'rtasidagi o'zaro aloqalar natijasida leksik birliklarning o'zlashuvi muhim hodisa hisoblanadi. O'zlashgan so'zlar til tizimiga darhol to'liq singib ketmay, ma'lum bosqichlarni bosib o'tadi. Bu jarayonda ular fonetik, grafik va morfologik jihatdan moslashadi. F.G. Fatkullinaning ta'kidlashicha, o'zlashuvning dastlabki bosqichida chet til so'zlari qabul qiluvchi til matnlarida begonaligicha qo'llanadi [1].

Asosiy qism

Til o'zlashuvi masalasida E. Sepirning fikrlari ham muhim ahamiyatga ega. Uning ta'kidlashicha, tillararo kontaktlar natijasida grammatik tizimlarning to'liq o'zlashuvi deyarli kuzatilmaydi, ya'ni o'zlashuv asosan leksik darajada sodir bo'ladi [2].

Chet til morfemalari odatda mustaqil holda emas, balki o'zlashgan so'zlar tarkibida kirib keladi. Agar bunday morfemalar bir nechta so'zlar tarkibida takrorlansa, ularning ichki tuzilishi til egasi tomonidan anglanadi va natijada ular faol so'z yasovchi birlikka aylanadi [3].

Arabizmlar ingliz tiliga kirib kelish jarayonida muayyan morfologik o'zgarishlarga uchraydi. Ular asosan sodda, ya'ni monomorfem shaklda qo'llanadi. Masalan, *alcohol*, *coffee*, *algebra* kabi so'zlar arab tilidagi *al-kuhl*, *qahwa*, *al-jabr* so'zlaridan kelib chiqqan bo'lib, ingliz tilida qo'shimchasiz leksema sifatida qabul qilingan.

Bu birliklar vaqt o'tishi bilan ingliz tilining leksik tizimiga to'liq singib ketgan. Tadqiqotchilarning fikricha, ingliz tilidagi arabcha o'zlashmalarning aksariyati tarixan qadimda kirib kelgan bo'lib, hozirda ular ingliz tilining tabiiy elementi sifatida qaraladi [4].

Arabizmlarning muhim belgilaridan biri ularning "al-" qo'shimchasi bilan boshlanishidir. Bu element arab tilida aniqlik artikli bo'lib, predmetning aniq ekanligini bildiradi [5]. Morfologik jihatdan u alohida qo'shimcha emas, balki so'zning ajralmas qismi sifatida qo'llanadi.

Masalan, *alkali* so'zi arab tilidagi *al-qali* so'zidan kelib chiqqan. Ingliz tilida "the alkali" shaklida qo'llanilganda, unda ikki artikl – arabcha "al-" va inglizcha "the" mavjud bo'ladi. Biroq zamonaviy ingliz tilida "al-" artikli alohida birlik sifatida anglanmaydi va so'zning tarkibiy qismiga aylangan.

Shu jihatdan, "al-" elementi arab tilidan o'zlashgan so'zlar uchun muhim etimologik marker hisoblanadi. U so'zning kelib chiqishini ko'rsatish bilan birga, uning tarixiy shakllanish jarayonini ham aks ettiradi [6].

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, arabizmlar ingliz tilining boyishida muhim rol o'ynagan. Ularning o'zlashuvi asosan leksik darajada sodir bo'lib, morfologik jihatdan soddalashtirilgan shaklda namoyon bo'ladi. "Al-" artiklining saqlanib qolishi esa arab tilidan o'zlashgan so'zlarning muhim belgisi sifatida xizmat qiladi.

Arabizmlarning ingliz tiliga moslashuvi til tizimining moslashuvchanligini va tillararo aloqalarning ahamiyatini yana bir bor tasdiqlaydi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Сайтбатталов И. Р., Фаткуллина Ф. Г., Сайтбатталова Ю. А. Перевод в контексте межкультурного диалога // Вестник Башкирского университета. – 2017. – Т. 22. – № 3. – С. 778–784.
2. Сепир Э. Язык. Введение в изучение речи. – М., 1993. – С. 184.
3. Shamsan M. A. A., Attayib A.-M. Inflectional Morphology in Arabic and English: A Contrastive Study // International Journal of English Linguistics. – 2015. – Vol. 5. – No. 2. – P. 139.
4. Saeed M. A. H. Influence of Arabic Loanwords in Enriching English Language // Global Scientific Journal. – 2022. – Vol. 10. – No. 11. – P. 938.
5. Khrisat A. Language's Borrowings: The Role of the Borrowed and Arabized Words in Enriching Arabic Language // American Journal of Humanities and Social Sciences. – 2014. – P. 134.
6. Хайдарова С. М. Арабизмы в современном русском литературном языке и способы их адаптации // Вопросы современных научных исследований. – 2019. – С. 55.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

VI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2026-yil, mart

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
VI Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 6-son (mart, 2026-yil). – 33 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 26-mart

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.